

ทำให้รู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “กราบขอพระคุณในความเมตตาครับ”

กราบนมัสการพระอาจารย์ครับ ตามที่ท่านอาจารย์ได้เมตตาตอบคำถามผมในเรื่อง “ไม่เหลวไหล” นั้น ผมต้องกราบขอขมาท่านอาจารย์ด้วยครับที่คำถามผมเป็นการไม่สมควร และเป็นการประมาทพลาดพลั้งต่ออาจารย์ด้วยครับ ผมไม่ได้มีเจตนาที่ไม่ดีแอบแฝงแต่อย่างใด ถ้ามองไปเพื่อประโยชน์ในการภาวนาเท่านั้นครับ เพราะผมไม่มีความละเอียดรอบคอบในการพิมพ์อธิบายคำถามในครั้งนี้นี้ ผมมีสติปัญญาน้อย

ตัวผมเองเคยพิมพ์เล่าถวายและถามท่านอาจารย์ในเรื่องภาวนามาหลายครั้งแล้ว และได้นำมาปฏิบัติตาม และสอนใจตนเองอยู่โดยตลอดครับ เพียงแต่ในการพิมพ์คำถามครั้งที่แล้ว ผมไม่สามารถอธิบายเป็นตัวอักษรเล่าถวายและพิมพ์ถาม ผมไม่สามารถอธิบายให้ตรงกับความเป็นจริงให้ถูกต้องและละเอียดตามที่ใจผมในขณะนี้ได้รับรู้ได้โดยละเอียดจริงๆ ครับ ผมจึงได้ทำผิดพลาดไปครับ ผมต้องขอกราบขอขมาท่านอาจารย์ด้วยครับ ผมขอกราบขอพระคุณในความเมตตาของท่านอาจารย์ครับ ผมขอเรียนถามย่อๆ ดังนี้ครับ

๑. ตามที่ผมเคยจับกาย เวทนา ความคิด และอาการของใจ ในหลายๆ ครั้งที่จับได้และเอามาคิดพิจารณาได้นั้น ใจขณะนั้นมีความเข้าใจในเรื่องของแต่ละอาการต่างๆ นั้น จนบางครั้งใจนั้นมีการคลายจากการยึดถือในอาการนั้นๆ (ผมเล่าย่อๆ ครับ เนื่องจากเคยมีโอกาสนั่งเล่าถวายท่านอาจารย์ในอาการต่างๆ โดยละเอียดแล้วครับ)

และมีครั้งหนึ่งขณะพิจารณาเวทนากายคือความปวดขาปวดเข่าขณะนั่งสมาธินั้นปรากฏว่า ใจผมขณะนั้นเห็นความปวดกับกระดูกขาที่ดูขณะนั้นกับใจนั้น

เป็นคนละสิ่งกัน ไม่ได้รวมกัน อยู่แยกจากกันอย่างเห็นได้ชัด ไม่ได้เห็นด้วยตาครับ เป็นความเห็นด้วยใจ เป็นความเข้าใจว่า อ้อ! มันเป็นอย่างนี้เอง ณ ขณะนั้นครับ

หลังจากนั้นต่อมา ผมใช้ชีวิตตามปกติ ก็ภาวนาไปเรื่อย ๆ แต่สังเกตว่ามักเจอเหตุการณ์ใกล้กับความตายหลายครั้ง อย่างเช่นระหว่างขับรถมีรถข้างๆ ยางแตก เสียหลักคว่ำต่อหน้า ผมสังเกตใจผมขณะนั้นไม่ได้กระวนกระวายหรือตื่นตระหนก แต่ใจขณะนั้นกลับรวมวิบ กลับมารวมชัดอยู่ที่ใจตัวเองเป็นจุดเดียวครับ สถิติขณะนั้นดีมาก ชัดมาก

แม้กระทั่งเหตุการณ์ทราบว่าคุณตาย ใจผมก็เป็นลักษณะรวมเข้ามาจุดเดียวเหมือนกัน และมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความตายทำนองนี้อีกหลายครั้งหลายเหตุการณ์ครับ ใจผมก็เป็นลักษณะที่กล่าวมาเช่นเดียวกันครับ พอเจอเหตุการณ์เกี่ยวกับความตายของตนเอง ญาติสนิท หรือคนไม่รู้จัก ใจขณะนั้นก็มีลักษณะรวมอยู่จุดเดียว ไม่คิดเรื่องตายหรือกระวนกระวายตื่นตระหนกเหมือนครั้งก่อนๆ ผมเขียนภาษาเขียนอธิบายได้เพียงเท่านี้ครับ

๒. ระยะหลังจากนั้นมา เริ่มรับรู้สิ่งต่างๆ เข้ามาในใจเยอะครับ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับครูบาอาจารย์ ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก ทั้งที่เกี่ยวข้องกับพระธาตุต่างๆ ทั้งขณะภาวนา ขณะฝัน และขณะลืมตา มันเยอะครับ เล่ากลายเป็นภาษาเขียนไม่ถูก และเล่าไม่หมดครับ

๓. เรื่องความสงบของใจนั้น ระยะหลังมานี้ผมทำใจได้สงบทุกครั้งครับ แต่พนมมือก็สงบจนได้ยินหัวใจเต้น หรือรับรู้การสะท้อนของหัวใจได้เลย เรื่องความสงบของใจ ระยะหลังมานี้ใจผมสงบได้ทุกครั้งครับ หลายๆ ครั้งขณะลืมตาใช้ชีวิตประจำวัน ใจผมก็สงบรวมลงได้ครับ

๔. ระยะหลังมานี้ ผมมีความสงบ สงบง่ายมาก สงบทุกครั้งที่ตั้งมหัตถจรหลายอย่าง เช่น ครั้งหนึ่งแสงสว่างจ้าจนเห็นชัด เห็นต้นไม้ยอดไม้ชัดเจนขณะภาวนาในป่ามืดๆ ขณะหลับตาครับ แต่ผมไม่เอา เพราะขณะนั้นรู้ว่าใจส่งออกไปข้างนอก มันไม่ใช่

กาย เวทนา จิต ธรรม ผมไม่เอา แสงนั้นก็ค่อยๆ หายไป แสงนั้นสว่างและแรงมากครับ
 ขาวจ้า และมีอาการอย่างอื่นอีกมากมายครับ

แต่ระยะหลังนี่สงบ แต่มีความคิดในความสงบครับ จับก็ไม่ค่อยจะทันครับ
 พอจับปุ๊บ ความคิดก็หายครับ แล้วจะพิจารณาอะไรใจก็ไม่ค่อยจะเอาครับ ใจจะออกๆ ทำ
 เดี่ยว จะไม่ยอมพิจารณาอะไรเลย จะเลิกภาวนาอย่างเดี๋ยว แต่บางครั้งใจจับได้ก็ไม่มี
 อูบายอีกครับ พออูบายที่เคยใช้ได้ผลมาใช้ก็ใช้ไม่ได้ครับ มันคิดไม่ออก มันดีไปหมด
 คิดเท่าไรมันก็ไม่ค่อยจะเดินครับ ผมกราบเล่าถวายเพียงเท่านี้ครับ ไม่สามารถ
 อธิบายให้ละเอียดเท่ากับใจสัมผัสได้

ตอบ : เขาขอเมตตา นี่พูดถึงนะ ฉะนั้น คำที่เหลวไหลครั้งที่แล้วเราจับไม่ได้ เพราะ
 เขาเขียนมาว่า “ให้ชี้ทางไปพระสัทธาคามิ” มันจับไม่ได้ มันจับไม่ได้ มันเหลวไหล เอ็ง
 จะไปสัทธาคามิ เอ็งได้โสดาบันมาแล้วหรือ เอ็งได้อะไรมา แล้วเอ็งก็มาบอกว่าให้ชี้ทาง
 ไปสัทธาคามิ แล้วข้านี้ก็เชื่อๆ ซ่าๆ ชี้เลยนะ สัทธาคามิไปทางนี้ กูก็บ้านะสิ กูจะชี้ไป
 อย่างไรละ มึงเขียนอย่างนั้นมาได้อย่างไร เขียนว่าให้ชี้ไปสัทธาคามิ

แล้วถ้ามันเป็นการพูดกันระหว่างส่วนตัวมันก็ว่าไปอย่างหนึ่ง ใ้ฉันให้พูดออก
 ไมค์ ถ้าพูดออกไมค์ก็ต้องพูดอย่างนี้ เอ็งให้กูชี้สัทธาคามิ กูก็จะชี้ลงนรกเลย เพราะกูก็
 ไปไม่เป็น กูก็ไปไม่ถูก กูก็ไม่รู้ไปทางไหน แล้วให้กูชี้ไปสัทธาคามิ

นี่มันเขียนมานะ เขาเขียนมาเขาบอกว่า ขอโทษขอภัยที่ว่าผมไม่รอบคอบ
 เขียนไป คำเขียนเรื่องต่างๆ เขียนมากระทบกระเทือนนะ

คือเขียนอย่างนี้มันอันตราย ถ้าขาดสตินะ ถ้าขาดสติแล้วคิดว่าปฏิสันถาร คิดว่า
 เราพูดกันเป็นแบบว่า เราพูดกันเราก็ยอมรับกันเป็นวงภายในของเรา คิดอย่างนี้มันคิด
 ได้ แต่คิดอย่างนี้ถ้าพูดออกไปแล้วใครอัดเทปไว้ เสร็จ

ฉะนั้น หลวงตาท่านถึงพูดไว้ว่า อยู่กับหลวงปู่มันมา หลวงปู่มันไม่เคยบอกว่า
 ท่านได้อริยมรรคอริยผลอะไรเลย หลวงปู่มันไม่เคยพูดว่าตัวท่านได้อะไรเลย หลวงปู่
 เสาร์ก็ไม่เคยพูด ท่านไม่เคยพูดหรือ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงท่านไม่พูดหรือ เวลา
 ท่านจะพูด ท่านจะพูดถึงเหตุและผล อย่างเช่นโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สัทธาคามิ

มรรค สกิทาคามีผล อนาคตามิมรรค อนาคตามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ท่านพูดตามทางวิชาการ ท่านพูดตามความเป็นจริง แต่ท่านไม่ได้บอกว่าใครได้ใครเป็น คนเป็นเขาพูดกันอย่างนั้น

ถ้าบอกไม่ได้มรรคไม่ได้ผล ไม่พูดเลย แล้วจะสอนกันอย่างไร อ้าว! ระยะเวลาจากกรุงเทพฯ ไปเชียงใหม่กี่กิโล ระยะเวลาจากกรุงเทพฯ ไปสุโขทัยไกลกว่าเท่าไร แล้วเอ็งพูดไม่ได้หรือ ระยะเวลาของเส้นทาง เอ็งพูดไม่ได้ใช่ไหม ระยะเวลาเท่าไร เอ็งก็บอกเขาไปสิ แล้วคนที่เขามาเขามีแผนที่ เขาก็วัดของเขาได้ เอ็งก็บอกมาสิ ระยะเวลาจากกรุงเทพฯ-เชียงใหม่เท่าไร กรุงเทพฯ-หนองคายเท่าไร กรุงเทพฯ-สุโขทัยไกลกว่าเท่าไร กรุงเทพฯ-หาดใหญ่เท่าไร อ้าว! ว่าไปสิ

มรรค ๔ ผล ๔ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคตามิมรรค อนาคตามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล ก็ว่าไปสิ ถ้าเอ็งรู้จริง เอ็งก็พูดไป ถ้าเอ็งเป็นอาจารย์ เอ็งก็บอกไปสิ

หลวงปู่มันท่านไม่เคยบอกเลยว่าฉันได้นั่นฉันได้นี้ ไม่เคยพูดเลย หลวงตาท่านพูดประจำว่าครูบาอาจารย์ท่านไม่เคยบอกว่าท่านได้อะไรเลย ไม่เคยบอก แล้วไม่เคยบอกแล้ว แต่ทำไมท่านเทศน์ออกไป ทำไมเขาเชื่อล่ะ

เพราะว่าท่านบอกถึงระยะเวลากรุงเทพฯ ไปเชียงใหม่ กรุงเทพฯ ไปหนองคาย กรุงเทพฯ ไปหาดใหญ่ ท่านบอกหมด แล้วคนก็ขับรถไปแล้วมันก็ไปปุ๊วะ! พอจะเข้าหาดใหญ่ ป้ายบอกทางเลย กิโลเมตรที่...พูดไป โหะ! คนปฏิบัติไปมันรู้ มันไปถึงปั๊มน้ำมันจะ จ๊ะ! รู้เลยๆ อ้อ! แสดงว่าหลวงปู่มันท่านมาถึงที่นี่แล้ว แสดงว่าหลวงปู่มันท่านมาเชียงใหม่แล้ว ท่านถึงเดินมา ท่านนับระยะทางมาได้ตลอด หลวงปู่มันท่านได้มาถึงหนองคายแล้วท่านถึงได้รู้ว่าระยะเวลาจากกรุงเทพฯ ถึงหนองคายเท่าไร แล้วเราก็ตอบตามมา เราขับรถไป เราสำรวจไป แล้วพอถึงหนองคาย ระยะทางกิโลเมตรมันเท่ากันทั้งหมดเลย อืม! แสดงว่าถูกต้อง นี่ก็คือครูบาอาจารย์ของเรา ท่านไม่เคยพูดหรือ

หลวงตานะ ก่อนที่ท่านจะออกมาโครงการช่วยชาติ ถ้าใครพูดอย่างนี้ตบปาก
ทันทีเลย แล้วถ้าใครมาบอกว่าผมได้ขึ้นนั้นขึ้นนั้นนะ ท่านยี้ ไอ้ที่มันนกหวีดแล้ว
นกหวีดเป่าปรี๊ดๆ ท่านรังเกียจ

แต่นี้พอมีโครงการช่วยชาติ ท่านพูดเอง ประชาชนเขาไม่รู้เหนือรู้ใต้ แล้วเขาจะ
สละเงินช่วยชาติ ทุกคนอยากจะช่วยเหลือชาติ แต่ทุกคนก็ระแวงว่าคนที่เอาเงินไปช่วย
ชาติเป็นผู้ที่หัวใจสะอาดบริสุทธิ์จริงหรือเปล่า เงินทองมันจะช่วยชาติจริงหรือเปล่า ท่าน
บอกว่าท่านต้องเอาธรรมะ ธรรมะในตัวของท่านมาค้ำประกัน มาค้ำประกันว่าท่านได้
ประพฤติปฏิบัติมา ท่านถึงได้ประกาศออกมาด้วยความจำเป็น มันเป็นเหตุเป็นปัจจัย
ว่า ประเทศชาติเกิดวิกฤติ แล้วหลวงตาท่านมีคุณธรรม มันเป็นเหตุเป็นปัจจัยทำให้
หลวงตาได้มีโอกาสได้แสดงตนออกมาให้กับชาวโลกผู้ที่ไม่เชื่อถือเรื่องมรรคเรื่องผลได้
รับรู้ รับทราบว่ามันมีผู้ปฏิบัติอย่างนั้นอยู่จริง ท่านถึงได้เสียสละออกมา ถ้าในใจของท่าน
เหมือนกับว่าเอาธรรมะ เอาสิ่งที่เลอเลิศมาแลกกับปัจจัย แลกกับเงิน มันไม่คุ้มกันหรอก แต่
ท่านก็ทำ

ที่บอกว่า ไม่มีใครประกาศหรอก ไม่มีใครหรอก ทำไมหลวงตาท่านพูดโต้นๆ
โต้นๆ ตอนช่วยชาติ ประกาศแล้วประกาศอีก

ประกาศนั้นประกาศเพื่อให้สังคม เพื่อให้ผู้ที่จะเสียสละนั้นให้มีความเชื่อมั่น
ให้มีความเชื่อมั่น ให้มีความศรัทธาว่าการทำครั้งนี้เป็นครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นผู้
สะอาดบริสุทธิ์มาพาทำ มันจะไม่มี ความเสียหาย มันทำไปแล้วมันจะเป็นประโยชน์ทาง
เดียว มันไม่มีทางที่เสียหายเลย ท่านถึงได้พูดออกมา ท่านพูดออกมา ท่านมีเหตุ มี
ความจำเป็น ท่านถึงพูดออกมา โดยธรรมชาติถ้าใครไปพูดอย่างนี้นะ ตบปาก ตบปาก
เลย ตบปากเลย เพราะไม่ต้องพูด เขารู้ คนแสวงหาเขามี คนต้องการความจริงเยอะเยอะ
คนที่เขาไม่พูด นั้นแหละทุกคนเคารพบูชา ไอ้ปรี๊ดๆๆ ไม่มีใครไปฟังหรอก มันวิ่งหนี
กันหมด มันวิ่งหนีกันหมด มันวิ่งหนี โอ้ย! มันปรี๊ดๆ

ปรี๊ดๆ ก็ กปปส. ไง เป่านกหวีดไง กปปส. ราชดำเนินเป่าปรี๊ดๆ เลย

ไอนี้ไปเป่ากันปรี๊ดๆ ไม่มีใครเชื่อหรอก คนเชื่อเขาพูดอย่างนั้น ฉะนั้น เราอยู่กับสังคมนี้มาไง แล้วนี่มาบอกว่าให้ชี้ทางไปสภิกาคามี มันถึงที่ว่าจะเป่าเป็นเลศนัย มันเป่าเป็นเลศนัยได้หลายๆ อย่าง เลศนัยว่า ถ้าพูดออกไปแล้วมันเป็นหลักฐาน หลักฐานนี้จะเอาไปใช้ในทางไหนก็ได้ เขามีเอกสารเขาฟ้องได้นะ เขาฟ้องในทางแพ่ง ฟ้องในทางอาญา เขาฟ้องได้ทุกอย่าง ถ้าคนมันจะคิดเฟ่งโทษกัน แต่ถ้าคนที่แบบว่าเขาแสวงหาอยู่ เขาเออ! แหม! มีพระเจ้าชี้ทางไปสภิกาคามีได้นะ แสดงว่าพระองค์นี้เก่ง

คนคิดบวกมันก็มี คนคิดลบมันก็เยอะ หลวงตาถึงสอนว่า คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก เสียงสรรเสริญของคนโง่พากันไปล้ม พากันไปตายหมด คนโง่ไม่มีประโยชน์หรอก เขาโคกับขโนโค เขาโคมี ๒ เขา ขนโคมีเต็มตัว เราจะพูดอะไรก็ได้ให้คนเขาเชื่อถือ ให้คนเขาศรัทธา ให้คนเขายอมรับ แล้วมันได้ประโยชน์อะไรละ ขนโคนั้นนะ

คนโง่มันรักษาตัวไม่รอดหรอก ที่ไหนเขาเฮฮา ก็เฮฮาไปกับเขา พอที่ไหนเขาบอกว่าที่นั่นไม่ถูก มันวิ่งกลับเลย “หนูไม่รู้ หนูไม่เกี่ยว หนูไม่รู้ หนูไม่เกี่ยว”...เมื่อที่มันยังวิ่งไปกับเขาเลย พอเขาชี้ความผิด “หนูไม่รู้ หนูไม่เกี่ยว” นั้นคนโง่ คนโง่ไม่เป็นประโยชน์กับใครหรอก

แล้วพูดอย่างนี้มันพูดไม่ได้ ถึงบอกว่า ถ้ากรรมฐานเรามีครูมีอาจารย์นะ เรื่องอย่างนี้มันเป็นเบสิกเป็นพื้นฐานที่เราจะไม่พูดกันอย่างนั้น

ฉะนั้น เขาเขียนมาเลยบอกว่า ผมเคยเขียนมาหาหลวงพ่อกหลายครั้งแล้ว หลวงพ่อกก็ตอบปัญหาผมไปหลายครั้งแล้ว ผมก็เอาไปใช้เป็นประโยชน์มาก คราวนี้ผมจะร้อไปหน่อยหนึ่ง ผมเลยเขียนมาอย่างนี้

มันเป็นโทษนะ เป็นโทษกับคนที่เขายังไม่ศรัทธา เขายังไม่เชื่อ เขาจะบอกเลยว่า เฮ้ย! พระกับคนถามปัญหาที่สงสัยบ้างทั้งคู่เลย ไอนี้ก็ถามเรื่องบ้างๆ ไอนี้คนตอบ ไอนี้คนถามบ้างมา มันก็เสือกตอบบ้างๆ เอ้! สงสัยคุณนี่ต้องจับส่งโรงพยาบาล

ฉะนั้น เราถึงได้พูดไปอย่างนั้นว่าเหลวไหล จะพูดอะไรอีกล่ะ พูดเหลวไหล ถ้าพูดเหลวไหล เราเป็นนักปฏิบัติ เราเป็นนักปฏิบัติ เราต้องมีสติ บอกมาสิว่าปฏิบัติ

อย่างไร ถูกอย่างไร ผิดอย่างไร คนที่ปฏิบัติเป็นเขาชี้เขาบอกเอง ประโยชน์เรา เยอะแยะ เราไปรู้ไปเห็นอะไรแล้วถามท่านสิ ผมปฏิบัติมาอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ ถ้าท่านตอบเราไม่ได้แสดงว่าท่านโง่ ท่านภาวนาไม่เป็น ท่านไม่เคยรู้เห็น แต่ถ้าคนภาวนา เป็นนะ บอกมาสิ ถามบ๊อบนี่ซะ! ถามบ๊อบนี่ซะ! ถามมาเถอะ

หลวงตาท่านพูด เห็นไหม ขอหาคนถามให้ท่านจนสักทีนะ ท่านพูดประจำ หลวงตานี้ มีคนถามปัญหา “ถามหลวงตาให้จนสักที อยากจะเจอ” หลวงตาท่านพูด อย่างนี้ประจำนะ ถามเถอะ ปัญหานี้ถามมา ดูซิว่าท่านจะจนไหม ถ้าท่านจน แสดงว่า ท่านภาวนาไม่ถูก เออ! ท่านบอกอยากเจอคนที่ถามปัญหาว่าท่านตอบไม่ได้ อยาก เจอ อยากเจอมาก มันก็ไม่มี แต่ไอ้คนถามมันถามสัพเพเหระ คนถามกลับงๆ

นี่ก็เหมือนกัน ทีนี้เวลาถามมา ถ้าถามได้เป็นประโยชน์ เขาบอกเขาเขียนมา เยอะมาก เป็นประโยชน์มาก

ประโยชน์ก็สารุ ประโยชน์ เราก็อำเพื่อประโยชน์นี้แหละ แต่ถ้าคำถามนั้นมัน อันตราย ให้ชี้ทางเลย แล้วไอ้เสาร์ก็ชี้เลยนะ หนูพระอาทิตย์อยู่นั้น มันจับเลยนะ โอ้ย! มึงชี้พระอาทิตย์หรือ พระอาทิตย์มันอยู่ในหนังสือต่างหาก หนังสือรูปพระอาทิตย์ ไป ชี้พระอาทิตย์อยู่นั้นนะ เดี่ยวมันก็จับ ยุ่งตายห่า

นี่ถึงว่ะ เขาเขียนมาอย่างนี้ก็เลยอธิบายให้ฟัง ไม่อยากอธิบายตรงๆ ไง ถ้า อธิบายตรงๆ ไปก็ แหม! เพราะว่าเวลาถามปัญหาไป ทุกคนจะบอกว่า จับผิดอย่างเดียว จับผิดอย่างเดียว หลวงพ่อคอยแต่จับผิดคน คนดี ๆ หลวงพ่อไม่เคยดูเลย ดีแต่จับผิด คน

คนดี ๆ ก็สารุ เขาก็ดีแล้ว คนดีก็สารุ เขาก็ดีของเขา แต่คนที่ยังลุ่ม ลุกคลานอยู่ คนที่ปฏิบัติอยู่ อ้าว! มีปัญหา เราช่วยกัน เราก้ช่วยกัน คนที่ลุ่ม ลุกคลาน เราก้ช่วยกัน ไอ้คนที่มันพึ่งตัวเองได้ มันไปได้ สารุ ไปเลย เชิญตามสบาย ไปก่อนเลย เดี่ยวตามไป ไปให้ถึงเลย แต่ไอ้เราลุ่ม ลุกคลานกันอยู่ เราก้ช่วยกัน ไป ประคองกันไป ก็เพื่อประโยชน์นี้ไง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามาครั้งที่แล้ว ถ้ามองอย่างนั้นไม่ได้ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะว่า คำถามมันลือกตายไป มันลือกตายใช่ไหม แล้วไอ้คนตอบก็ตอบไป แล้วมันมีอะไร หลากๆ อย่าง ฉะนั้น มันเป็นการเตือน เป็นประโยชน์กับเราชาวพุทธ

เราชาวพุทธนะ ชาวพุทธเราต้องมีสติ เราต้องมีปัญญา เราจะพูดอะไรสิ่งใด วิสาสะ หรือว่าเป็นระหว่างครูกับอาจารย์ตัวต่อตัว ขนาดตัวต่อตัวเขายังห้ามอัดเทป เพราะคุยกันตัวต่อตัว พอออกจากนี้ไปมันไปลงยูทูปเลย ตัวต่อตัว ไปทั่วโลกเลย เวลา คุยกันตัวต่อตัว ออกจากนี้ไป ไปแล้ว ไปทั่วโลกเลย

ฉะนั้น ตัวต่อตัวต้องห้ามอัดเทป อัดลงที่ใจ ถ้าใจมันอัดได้นะ แล้วปฏิบัติขึ้นมา ให้ได้

ฉะนั้น ที่ว่าเหลวไหล ฉะนั้น สิ่งนั้นจบ นี่เข้ามาคำถาม คำถามว่า ผมจับกาย ได้ ผมจับเวทนาได้ สิ่งที่มีมันพิจารณาไปแล้ว แล้วใจมันคลายออก นี่เล่าย่อๆ แล้วที่ว่า มันถึงว่า เตี้ยมันพอพิจารณาไปแล้วมันแยกออกจากกันเลยต่างๆ

เวลามันแยกออกจากกัน ถ้าเราพิจารณาได้อย่างนี้ เราพิจารณาอย่างนี้ พิจารณา เราให้จิตสงบ จิตเราสงบเข้าไป ถ้าจิตเราสงบนะ พอจิตสงบแล้วถ้ามันเห็น กาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เราพิจารณาอย่างนี้ นี่เป็น อริยสัจ แต่ที่มันไม่เป็นแบบนี้ละสิ เวลามันไม่เป็นแบบนี้เพราะว่าเตี้ยมันเจริญแล้ว เตี้ยมันเสื่อม เตี้ยมันทำได้ เตี้ยมันทำไม่ได้ แล้วพอทำได้ มันเป็นผิวเผิน คำว่า “ผิวเผินของเรา” นี่มันเป็นจินตนาการ

“โอ้ย! หลวงพ่อ จินตนาการได้อย่างไร ผมทำได้เอง”

จิตของคน วุฒิภาวะมันเป็นแบบนี้ทั้งนั้นนะ เริ่มต้นขึ้นมาแล้วมันพิจารณา กาย เห็นกายอย่างไร ถ้าเห็นกายขึ้นมา มันชัดขึ้นมา มันพิจารณา

เขาบอกว่า พิจารณาไปแล้วนะ มันแยกคนละส่วนเลย มันอยู่กัน ไม่เกี่ยวกัน เลย เห็นได้ชัดๆ นะ เห็นชัดๆ เลย แต่ไม่ได้เห็นด้วยตา แต่เห็นด้วยความเข้าใจ อ้อ! มันเป็นอย่างนี้

อ้อ! เป็นอย่างนี้แล้วเป็นอย่างไรต่อ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิก็เป็นแบบนี้
พิจารณา รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร รูป รส กลิ่น
เสียง ถ้าเราเข้าใจผิด เราเข้าใจต่างๆ เรายึด เราทุกข์ตายห่าเลย แต่ถ้าเรามีปัญญา
เข้าใจแล้วมันก็อ้อ!...อ้อ! แล้วอย่างไรต่อ คำว่า “อ้อ!” มันอ้อ! ของใคร

ถ้าอ้อ! นะ อย่างที่ว่าอย่างนี้ กรณีที่ว่าหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มั่นไงว่า
หนองอ้อๆ เวลาหลวงปู่มั่น อ้อ! ขึ้นมา เขาไปหาหนองอ้อกันที่เชียงใหม่ ไม่เจอหรอก
มันอ้อที่ในหัวใจ

ไอนี้ก็เหมือนกัน มันอ้อ! มันอ้อ! ก็เหมือนคนหลงทางมาถูกทางมันก็อ้อ
เหมือนกัน หนองอ้อมันเป็นขั้นเป็นตอน นี่ไง ถึงบอกเอ็งทำอะไรพูดมา คนที่เขาผ่าน
มาเขารู้ อ้อตรงไหน อ้อที่แรก กรุงเทพฯ-เชียงใหม่

มันกรุงเทพฯ-หัวลำโพง มันจะไปหัวลำโพง มันจะขึ้นไปเชียงใหม่ พอไปถึง
หัวลำโพง อ้อ! เขาเขียนไว้ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ อ้อ! เชียงใหม่ๆ อ้อ! อ้อ! ถึงหัว
ลำโพง มันไม่ได้อ้อที่เชียงใหม่

ฉะนั้น คำว่า “อ้อ!” มันก็มีหลายชั้น เห็นไหม ถ้าคนเป็นเขารู้ ไปถึง รถขบวนนี้
กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ นั่นมันชื่อรถขบวน นี่ต้นทางกรุงเทพฯ ปลายทางเชียงใหม่ เรายัง
ไม่ได้ขึ้นรถเลย พอขึ้นรถไปแล้ว กวารถมันจะออก ได้เวลารถก็ออก รถออก มันก็ยัง
ไป ออกจากหัวลำโพงไป ไปสระบุรี มันไปของมันไปเรื่อย นี่มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้น ที่ว่า เพราะความเข้าใจของตัวใจ ถึงได้ชี้ทางไปนั่นชี้ทางไปนี่เพราะ
ความคิดใจ เพราะมีพื้นฐานอันนี้เป็นพื้นฐาน มันถึงคิดอย่างนั้น ถ้ามันคิดอย่างนั้น
มันพิจารณาของมันไปว่ามันพิจารณาไปแล้ว

พอพิจารณาไปนะ การพิจารณามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญา
อบรมสมาธิใช้ไหม พอพิจารณาไปแล้วเขาบอกเลย ชีวิตมันก็แปลกแล้ว ไปเจอเจียด
กับความตายตลอดเลย เวลารถยางแตก ลุงตาย ไม่สะเทือนเลย

คนเรามันมีหลักนะ มีหลัก เหมือนกับเรามีสติมีปัญญานี้มันมีหลัก พอมีหลัก
มันเข้าใจเรื่องสังขารม สังขารม การเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นเรื่องธรรมดา ฉะนั้น พอมัน

เข้าใจ มันมีหลักมีเกณฑ์ พอมันว่า รถยางแตก มาถึง เราจะมีอุบัติเหตุ หรือว่าลุงเรา ตาย เราไม่สะเทือนใจ

เราไม่สะเทือนใจเพราะเรามีหลัก คนมีหลัก คนมีหลักไม่สะเทือนใจ มันก็ เรื่องธรรมดา ทีนี้เราก็ก็นั่นนั่นนี่ ตื่นเต้นว่า โอ้ย! แม้แต่อุบัติเหตุเราก็ก็นั่นนั่น เหนาะ

ไม่ตื่นเต้น เราก็ก็นั่นนั่นนี่ อยู่ นะ ไม่ตื่นเต้น มันต้องสำรอกมันต้องคาย มันถึง จะเป็นจริง

ไอ้เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดา คนที่มีสติมีปัญญา ก็ เป็นแบบนี้ มันก็เป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดา ปฏิบัติมันเป็นเรื่องส่งออกนะ พอ เรื่องส่งออก เห็นไหม พอมาข้างหลัง “ข้อที่ ๒ ระยะเวลาหลังนี้พอเริ่มรับรู้ต่างๆ พอเข้ามาที่ ใจ ความรู้เกี่ยวกับครูบาอาจารย์ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องพระธาตุ”

นี่ส่งออกแล้ว นี่ส่งออก

พุทโธๆ เวลาจิตสงบเข้ามามันรู้โดยตัวมันเอง มันมีความสุขความสงบใน ตัวเอง ถ้ามีความสุขความสงบในตัวเอง พอมันส่งออกไป ออกไปรู้เรื่องอะไร ถ้ามัน ออกไปรู้เรื่องพระธาตุ ออกไปรู้เรื่องครูบาอาจารย์ทั้งรู้จักและไม่รู้จัก ไปเห็นภาพ ต่างๆ

แล้วมันเรื่องอะไรล่ะ แล้วมันได้อะไร ถ้ามันจะรู้มันต้องรู้เข้ามาข้างใน ถ้ารู้เข้า มาข้างในนะ จิตเราสงบแล้วเราเข้ามา เราจะเห็นสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้าเห็นเป็นเรื่องครูบา อาจารย์มันก็เป็นเรื่องอนิจจัง วางไว้ ทุกอย่างวางไว้ มันจะเข้ามาสู่ข้างใน ให้วางไว้ แล้วปล่อย แล้วสงบเข้ามา ถ้ามันไม่ส่งออกไป ครูบาอาจารย์ท่าน เห็นไหม

เวลาคำถาม เวลาคำถามมันฟ้องเลย คำถามข้อแรก พิจารณาแล้วเห็นกาย มันแยกจากกัน เห็นกาย เวทนามันเป็นส่วนกัน แล้วก็ไปเรื่องของความตาย แล้วมาข้อที่ ๒ ออกไปรู้เรื่องครูบาอาจารย์แล้ว

ข้อที่ ๒ มันก็เหมือนติดนิมิตแล้ว นี่ส่งออกแล้ว มันไม่เข้าสู่อริยสัจแล้ว ถ้ามัน ไม่เข้าสู่อริยสัจ แล้วทำอย่างไรจะเข้าสู่อริยสัจ

ที่นี้การปฏิบัติของเรา ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติใช้ใหม่ เวลาจิตสงบแล้วให้
หัดพิจารณา พิจารณาต่อเนื่องไป ถ้าพิจารณาเป็นกาลๆ

ถ้าคนภาวนาไม่เป็นมันทำให้เหมือน ทำให้ครบสูตร อย่างที่เขาพูดว่า เขาใช้
ปัญญา ใช้วิปัสสนา

เขาทำอะไรของเขา จิตเขาสงบหรือเปล่า เขามีพื้นฐานในการภาวนาใหม่ เขา
บอกว่าภาวนาในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ แล้วก็คิดสร้างภาพเลย กาย เวทนา จิต ธรรม
จบ รู้เท่าทันหมด ปล่อย วาง

แต่เวลาครูบาอาจารย์เรานะ ทำให้จิตสงบก่อน พอจิตสงบ พอมันเห็นกาย
โอ้ย! มันสะท้อนหัวใจแล้ว ถ้าสะท้อนหัวใจ มันก็จะมาเป็นอย่างนี้ พิจารณาไปแล้ว
มันก็แยกอย่างนี้ นี่มันปล่อยชั่วคราว แล้วทำอย่างไรต่อ

การภาวนาให้รู้จริง จิตนี้ กิจกรรมมันพัฒนาให้มันรู้มันเข้าใจ กับภาวนาให้มัน
เสร็จ คือทำให้มันเหมือนใจ ทำให้มันเหมือนนะ เราทำทุกอย่างเลย พิจารณากาย
พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม แต่เป็นจินตนาการ จินตนาการที่มีจิต
รับรู้ มันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ แล้วอย่างไรต่อ พอมันวาง วางแล้วทำอย่างไรต่อ

เพราะตัวเองคิดว่าตัวเองทำแล้ว พอทำแล้วเราไม่มีสติควบคุม มันก็ออกแล้ว
ออกไปรู้เรื่องครูบาอาจารย์ ออกไปรู้ครูบาอาจารย์ที่รู้จักและไม่รู้จัก ไปเรื่องพระธาตุ นี่
ไปใหญ่เลย

ก็เหมือนคนเรา คนเราพอภาวนา พอจิตสงบ จิตสงบมันก็เป็นสมาธิ พอเป็น
สมาธิ เขาสงบเพื่อจะออกวิปัสสนา ที่นี้พอจิตสงบแล้วมันออกรู้เห็นนะ มันไม่มีสติ
นี่ไง ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีปัญญาท่านต้องรั้งมันไว้ให้ได้ ต้องเอาจิตดวงนี้เอาไว้ให้ได้
ไม่ให้มันส่งออกอย่างนี้ ถ้ามันจะออกจะต้องออกในสติปัฏฐาน ๔

เวลาออกรู้สติปัฏฐาน ๔ มันต้องมีจิตเป็นสัมมาสมาธิ มันถึงออกรู้สติปัฏฐาน
๔

ไม่ใช่จิตสงบแล้วออกรู้ ออกรู้โดยเรื่องฌานโลกีย์ ด้วยความรู้ความเห็นของตัว
นั้นนะกิเลสมันหลอกแล้ว

ถ้าครูบาอาจารย์มีนะ มันไม่ใช่เรื่อง นี่แหละออก พอมันออกไปแล้วทำไมถูก
ทำไมได้ แต่มันมีจิตใต้สำนึกอันหนึ่ง อันหนึ่งที่ว่า เราเคยพิจารณาภายแล้ว ภายกับใจ
มันแยกจากกัน ก็คิดว่าตัวเองมีคุณธรรมไง ก็คิดว่า เห็นใหม่ คิดว่าตัวเองมีคุณธรรม แต่
มันเป็นใหม่ละ

ถ้ามันเป็นนะ ใ้เรื่องที่ว่าไปรู้เรื่องครูบาอาจารย์ ไปรู้เรื่องพระธาตุ ที่ว่า
เยอะเยอะไปหมดจนพูดอะไรไม่ถูก มันเยอะไปหมด

ส่งออก มันไปกว้านมาหมดนะ ถ้ามันไปกว้านมา นี่ส่งออกทั้งนั้นนะ

ถ้าส่งออกแล้ว เราจะต้องบังคับด้วยสติ บังคับด้วยคำบริกรรม ให้จิตมันหยุด
ถ้าจิตมันหยุดนะ มันไม่ส่งออก พอไม่ส่งออก พอสงบ ถ้ามีกำลังแล้วให้ไปดูกาย ดู
เวทนา จิต ธรรมเหมือนเดิม ถ้าไปดูกาย เวทนา จิต ธรรม เพราะมันสะท้อนนะ ถ้า
มันสำรอกนะ ถ้ามันสำรอกมันคาย มันถึงชัดเจน นี่ไง สันทิฏฐิโก รู้ท่ามกลางหัวใจ

แต่นี้ยัง “หลวงพ่อดีทางให้ที่ ดีทางให้ที่ ดีทาง”

พอคนมันเป็นนะ คนภาวนาเป็นหมายความว่า พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ ตาม
ความเป็นจริง แล้วมันขาดไปแล้ว นี่เป็นพื้นฐาน ภาวนาเป็นแล้ว แล้วถ้ามันจะติด มัน
จะติดมันก็ติดด้วยความยึดของตัว ถ้าความยึดของตัว อย่างเช่นหลวงตากับหลวงปู่มัน
หลวงปู่มันท่านพยายามสับ แล้วคนที่มันเป็นนะ เขาต้องรอเวลา ถ้าไม่รอเวลา เราไป
บอก มันยังยึดยังมีมัน เราต้องให้จิตมันมีสมควรว่าจะรู้ถูกรู้ผิดได้ แล้วค่อยแนะค่อยชี้ ถ้า
ค่อยแนะค่อยชี้

แล้วถ้าผู้ที่ปฏิบัติ มันติดอยู่แล้ว มันติดอยู่แล้วแหละ แต่ด้วยความสำคัญผิดก็
ยึดว่าอันนี้ถูก แต่ถ้าคนที่ชี้ให้รู้ว่ามันผิดได้มันจะต้องมีวุฒิภาวะที่เหนือกว่า เพราะ
มันผิดอยู่แล้ว มันผิดอยู่แล้วสำหรับครูบาอาจารย์ที่รู้จริง

มันยึดอยู่แล้ว มันถูกอยู่แล้วสำหรับคนที่ติด ใ้คนที่ติดมันก็ติดอยู่แล้ว มัน
ยึดอยู่แล้วว่าของกูนี้ถูก ใ้คนเคยถูกมาเขารู้ว่าตรงนั้นมันผิด แล้วยิ่งไปบอกว่าคนที่
มันติดอยู่มันจะยึดมากขึ้นไป ต้องรอจังหวะ ต้องบ่มเพาะ บ่มเพาะให้ได้เวลา พอได้เวลา
ก็ค่อยๆ แหย่ ค่อยๆ แหย่ ค่อยๆ จิ้ม จนกว่าผู้ที่ติดอยู่นี้

มันหวง มันยึดไว้เลยนะ ของฉันๆ พอค่อยๆ แห่ เหมือนกับเอาผลไม้ไว้ มันเริ่มเน่าแล้วแหละ กลิ่นมันไม่ค่อยดีแล้วแหละ มันเน่า ก็ยังว่า “อู๋! กลิ่นนี้แหละกลิ่นแท้” มันยังยึดของมันอยู่ ฉะนั้น ค่อยๆ สะกิดๆ เดี่ยวก็หลุด

ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริง ในวงกรรมฐานเราที่ของจริงนะ เราจะรู้เลยว่าของจริงท่านให้อุบายอย่างไร ท่านชี้แนะอย่างไร แล้วผู้ที่ติดมันจะปล่อยวางอย่างไร ละอย่างไรมาเป็นขั้นเป็นตอน

ถ้าอย่างนั้นมันก็ติดอยู่นั่นแหละ แล้วถ้ามันติดอยู่นั่นแหละ นี่ติดนะ แล้วถ้าภาวนาไม่ได้เรื่องเลยละ โอโฮ! มันยิ่งไปใหญ่เลย “ภาวนาในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ รู้เท่าทันการเคลื่อนไหวทั้งหมด”...มันสตັฟฟ์จิตไว้แล้วมันจะได้อะไรนะ มันสตັฟฟ์จิตให้มันตายอยู่นั่นแหละ

ของเรานะ ต้นไม้มันมีชีวิตนะ มันต้องเจริญเติบโตนะ ไม่ใช่ต้นไม้พลาสติกไปตั้งเอาไว้แล้วก็ดูกัน โอโฮ! สวยงาม ไม่ต้องรดน้ำ ไปตั้งที่ไหนมันก็ไม่ตาย ไอ้ของเราถ้ามันไม่มีความชุ่มชื้นนะ เดี่ยวใบก็เหี่ยวแล้ว

มันไม่ใช่ต้นไม้พลาสติก มันต้องมีความรู้สึกมันถึงเป็นจริง ไอ้ที่ว่าสตັฟฟ์ไว้เลยมันต้นไม้พลาสติก สติปัฏฐาน ๔ พลาสติก มันอยู่แค่นั้นแหละ ถ้ามันไม่มี ไม่มีก็บ้านโล่งโถง ไม่มีเฟอร์นิเจอร์ของตกแต่ง เออ! ก็บ้านนี้โล่งๆ เออ! เอามาตั้งไว้ เออ! อันนี้ใช่ สติปัฏฐาน ๔ เอาต้นไม้พลาสติกมาตั้งไว้...มันไม่ใช่

ถ้ามันเป็นจริง สิ่งมีชีวิตมันต้องพัฒนาของมัน มันเป็นไปของมัน มันเป็นความจริงของมัน อันนี้ถึงความจริง เห็นไหม

ฉะนั้น ข้อ ๒ ที่ว่ามันรู้เห็นไป มีของเข้ามา

เข้ามาแล้วหวงด้วยใช่ไหม เข้ามาแล้วโอ้เลยเนาะ กลัว กลัวจะหลุดมือไป แต่ถ้าเวลามันเน่าก็รู้ว่าไม่ใช่หรอก พอมันไม่ใช่แล้วทำอย่างไรต่อ

มันไม่ใช่แล้ว ไม่ต้องไปคิดถึงเลย สิ่งที่เป็นอดีต ทุกคนเคยทำอะไรก็ตามมันก็มี การผิดพลาดเป็นธรรมดา ไม่ต้องไปเสียใจว่าฉันผิดมา ๕ ปี แล้วฉันก็ไปนั่งทบทวนอีก ๕ ปี เป็น ๑๐ ปีไป ผิดมา ๕ ปีก็ทิ้งมันไปเลย แล้วปัจจุบันนี้ทำให้มันถูกก็จบไป

ติดมา ๕ ปีใช่ไหม ก็ต้องมาทบทวนอีก ๕ ปี เสียตาย เสียตายอดีต ๕ ปี คิดอีก ๕ ปีก็ ๑๐ ปี แต่ถ้ามันติด ๕ ปีแล้วพอมันวางก็จบเลย ๕ ปีก็แค่นั้นนะ แต่ถ้าติดมา ๕ ปี ยังไปคิดอยู่อีก ๕ ปีนะ ๑๐ ปี เออ! ข้างหน้ายังไม่ถูกๆ ยังไม่รู้ พอดีติดมา ๕ ปี ทบทวนอีก ๑๐ ปี ทบทวน

อันนี้มันเป็นเรื่องจริงนะ ที่พูดนี้เรื่องจริง เพราะการเวียนว่ายตายเกิดมันเวียนว่ายตายเกิดมาเยอะ ฉะนั้น ทำให้รู้จริงๆ ไม่ใช่ทำให้เสร็จ นี่ทำให้มันเสร็จ ทำให้มันเข้าใจ มันก็เท่านี้ จะทำให้มันรู้จริงๆ ค่อยๆ พัฒนาของมัน

นี่ข้อที่ ๓ เรื่องความสงบของใจ เขาบอกว่าเขาทำได้สงบทุกครั้ง แค่นมมือก็สงบแล้ว

ถ้ามันทำได้จริงนะ เวลาพุทธโธ คนที่ชำนาญกำหนดพุทธโธ ถ้าเป็นสัมมาณะ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ถึงคำว่า “ติด” เวลาออกใช้ปัญญามันจะติด แต่มันจะเข้าใจถึงความสงบนะ

แต่ส่วนใหญ่ที่เราเห็น เห็นใหม่ “เวลาพูดอยู่นี้จิตสงบอยู่เลย เวลาคุยกับหลวงพ่อดี จิตมันสงบอยู่เลย”

แหม! กูค้นหัว...มันสงบ มันสงบอย่างไร มันสงบอย่างนี้มันสงบโดยแบบภวังค์ ถ้ามันสงบ มันไม่ต้องรักษาใจ

แต่ถ้ามันสงบจริงๆ นะ เวลามันเข้าไป ความสงบ เวลามันไหว มันกระเทือน มันก็ออกแล้ว จิตนี้เวลามันสงบนะ มันสงบของมัน ถ้ามันมีพื้นฐาน เราสงบจนเป็นสมาธิสงบบ่อยๆ ครั้งเป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิ เราจะทำอะไร สมาธิจะเป็นพื้นฐาน มันก็มีสติ มีปัญญาทำอะไรไม่ค่อยผิดพลาด แต่ถ้ามันออกไปมาก มันต้องกลับมาพัก นี่ถ้ามันสงบ มันสงบอย่างนี้

นี่บอกว่า นมมือก็สงบอยู่แล้ว อะไรสงบอยู่แล้ว

มันอ่างนะ สมาธิ สัมมาสมาธิกับมิจฉาสมาธินะ ใอันนั้นมันสมาธิมิจฉาใจ คือว่ามันเคยได้เมื่อก่อนหรือมันเคยได้เมื่อกี้ ก็นึกอารมณ์นั้นไว้ มันไม่เป็นปัจจุบันหรือ มันไม่เป็นปัจจุบัน

เขาบอกว่า พนมมือก็สงบแล้วๆ

มันสงบจริงหรือ ถ้ามันสงบนะ สงบคือการพักใจ ถ้าใจมันพักแล้ว มันเป็นสัมมาแล้ว พอออกมาใช้ปัญญา มันจะก้าวเดินของมันไป

ไอ้ที่มันสงบแล้วก็ยังไปรู้นู่นรู้นี้ มันไม่มีสติ สติมันคุมไม่ได้ ถ้าเป็นสมาธิมันก็เป็นมิจฉา มันไม่เป็นสัมมาคือความถูกต้องดีงาม ว่าอย่างนั้นเลย

ถ้ามันเคยทำมามันก็เป็นอย่างนี้ เหมือนเรา เราเคยทำอะไรมาแล้วเราเคยทำได้ แต่ตอนนี้ไม่ได้ทำ แต่มันก็รู้อยู่อย่างนี้ คือมันจะไป มันก็ไม่ไป ใจมันเสื่อม มันก็ไม่เสื่อม มันก็คาๆ อยู่อย่างนี้ แล้วก็บอกว่ามันเป็นอยู่อย่างนี้ ถ้ามันจะบอกว่าเป็นอุเบกขา มันก็ไม่ใช่ มันเป็นที่เราติดเอง

ฉะนั้น ไอ้คำว่า “สงบ” อย่างนี้ให้เด็กๆ มันพูดกันเถอะ ให้เด็กๆ มันไปคุยกัน ไอ้เราจะปฏิบัตินะ ถ้าสงบต้องชัดๆ กำหนดเลย ลองใหม่เลยนะ ตั้งสติเลย แล้วกำหนดพุทโธชัดๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิชัดๆ ให้มันสงบเข้ามา แล้วดูความสงบของมันสิ

ถ้ามันสงบแล้ว ถ้ามันสงบ ถ้าจิตถ้ามันเป็นมิจฉานะ พอเริ่มมีกำลังมันก็ส่งออกไปรู้ ไปรู้พระธาตุ ไปรู้ถึงครูบาอาจารย์ ไปรู้เรื่องโลก แล้วมันได้อะไรขึ้นมา เขาเตือดร้อนหรือ ครูบาอาจารย์เตือดร้อนหรือ เราคณัฐมันเตือดร้อน ครูบาอาจารย์เตือดร้อนกับเราหรือเปล่า

เราไม่ต้องการอย่างนั้น เราต้องการจะสงบชัดๆ แล้วคุมไว้ นี่เป็นสัมมาสมาธิแล้วถ้ามันออกไป มันไม่ส่งออกไปรู้นู่นรู้นี้ มันจะไปรู้สติปัฏฐาน ๔ เราจะให้มันทำงาน เราจะเอาธรรมะ เราจะเกิดมรรค เราจะเอามรรค ๘ มรรคมันจะเข้ามาสารอกมันจะคายกิเลส แล้วมันคายกิเลส มันจะได้ก้าวหน้าไป

ไม่ใช่จับต้นชนปลายไม่ได้ ข้างหน้าก็ไปไม่ได้ ถอยกลับก็ถอยไม่ได้ แล้วก็คาๆ อยู่อย่างนี้ แล้วก็บอกให้ชี้ไปสภิกาคามี ภูจะชี้ไปไหน ก็ภูยังไปไม่เป็น ก็ภูไม่รู้ไปอย่างไรสภิกาคามี คิดเอาเอง เออเอาเองไง

ไอ้พูดอย่างนี้เดี๋ยวเสียใจอีก ไอ้ที่แล้วก็แล้วกันไป เพียงแต่ว่า ที่พูดมันละเอียดรอบคอบ เรากرรมฐานไง วงกรรมฐาน เราพูดสิ่งใดให้เป็นประโยชน์ อย่าให้มันเกิดโทษ ไม่ให้เกิดโทษกับผู้ฟัง และไม่ให้เกิดโทษกับผู้ตอบ

ผู้ตอบเวลาพูดไป โลกนี้คนโง่มากกว่าคนฉลาดมาก คนมีเวรมีกรรมมากมันจ้องจับผิดเยอะแยะไปหมด คนทำดีมันขวางหูขวางตาคนชั่วนะ แล้วเราจะทำดี เราว่าทำดีใช่ไหม นี่ว่าทำดีหรือ

เราทำดีมันก็เป็นความดีความชั่วของเราแหละ แต่คนที่มันจ้องจับผิดอยู่มันเยอะแยะไปหมด แล้วทำไมเราต้องไปเข้าทางเขาละ เราจะทำดีกันทำไมเราต้องไปพูดให้มันเป็นภัยกับคนพูดและคนตอบละ มันไม่ควรเอาความเป็นภัยเข้ามาไง

นี่พูดถึงเวลา ถ้าเดี๋ยวน้อยใจๆ มันเป็นเพราะเหตุนี้

“๔. ระยะเวลาหลังนี้มีแต่ความสงบ มันสงบง่าย สงบทุกครั้ง มีสิ่งแปลกๆ มหัศจรรย์หลายครั้ง อย่างเช่นที่มีแสงสว่างจ้า”

ไอ้นั้นจบไปแล้ว ไอ้ที่ส่งออกทั้งนั้นนะ แสงสว่างจ๋าก็แสงสว่างจ๋า

แต่ที่ว่า “ระยะเวลาหลังนี้ทำอะไรไม่ได้เลย พอสงบแล้ว สงบแล้วจับอะไรก็ไม่ได้”

ผลของมันก็เป็นแบบนี้ นี่มันยืนยันไง ผลของมันเป็นแบบนี้ ผลของมัน ถ้าเราสัพเพเหระแล้ว ผลที่สุดคือมันเสื่อมหมดแหละ ผลที่สุดแล้ว “พอจะจับปุ๊บ มันก็จับไม่ได้ พอจะจับได้ ปัญญาก็ไม่เกิด”

อ้าว! ก็ไหนว่าเอ็งจับได้ตลอดเลย เอ็งก็รู้เท่าทัน เอ็งพิจารณาภายใต้ทั้งนั้นนะ ยกมือขึ้นยังสงบเลย จิตสงบตลอดเลย แล้วทำไปทำไมเลยสับสน จับต้นชนปลายไม่ได้ แล้วตกลงเป็นอย่างไรรอ อ้าว! ตกลงเป็นอย่างไรรอ

“ระยะเวลาภาวนาไม่ได้เลย มันจะออกทำเดี๋ยว มันทำอะไรไม่ได้เลย”

อ้าว! ก็มันผิดมาตั้งแต่ต้น ตั้งแต่ต้น ไม่ดูแลมาตั้งแต่ต้น เข้าใจเอาเอง เออเอาเองว่าตัวเองพิจารณาภายใต้แล้วกายมันแยกแล้ว คิดเอาเองว่าตัวเองมีจิตใจมันคง คิด

เอาเองว่าไปรู้เรื่องพระธาตุ ไปรู้เรื่องคนอื่น คิดเอาเองว่ายกมือขึ้นมาก็สงบ คิดเอาเองว่า
ความสงบอยู่กับใจใจ แล้วก็ซี้เลย บอกว่าซี้ไปสภิกาคามีทีหนึ่ง ซี้ไปที่ๆ คิดเอาเองไป

เวลาครูบาอาจารย์ เราจะคุยกัน เราคุยกันอย่างนี้ เราจะคุยกันเป็นปัจจุบัน

เวลาคนมาถามปัญหา “หลวงพ่อดีใจผมเคยสงบ ทำอย่างไรต่อ”

“สงบเมื่อไหร่”

“สงบเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว”

มันคิดว่า ๑๐ ปีที่แล้วมันยังเก็บสงบไว้ในกระเป่า มันยังไม่เอาไปไหนมัน
สงสัยความสงบมันยังเก็บไว้ในกระเป่าเลย ถึงเวลาที่จะควักออกมาเลย สงบอยู่นี่

มัน ๑๐ ปีที่แล้ว มันจะเป็นประโยชน์อะไร เขาเอาปัจจุบัน

นี่ก็เหมือนกัน พอมันเป็นไปแล้ว ผลของมัน ถ้ามันสับสน จับต้นชนปลาย
ไม่ได้ ถึงที่สุดเสื่อมหมด เวลาภาวนา เวลาจะจับได้ ปัญญาก็ไม่เกิด นี่เพราะสมาธิมัน
ไม่แข็งแรง เวลาจะทำความสงบ มันสงบแล้ว เวลาปัญญามันจะเกิด มันก็จับสติปัฏ
ฐาน ๔ ไม่ได้ อืม! เอาสิ เวลาจับได้มันก็ไม่มีความรู้ มีปัญญามันก็ไม่รู้จะเอาปัญญา
ไปใช้อะไร เห็นไหม

เราเริ่มต้นมา เราเริ่มต้นเราทำอะไรกันมา ถ้ามันภาวนาเป็นนะ ศีล สมาธิ
ปัญญา มรรค ถ้าพิจารณาถูกต้องดีงาม พิจารณาซ้ำ ซ้ำ จนมีความชำนาญ มีความ
ชำนาญ มรรค มรรค ๘ มันเจริญก้าวหน้าขึ้นมา นี่ภาวนาเป็น

พอภาวนาเป็น พอสงบเข้าไป พอยกขึ้น ยกขึ้นมันก็ไปสู่สภิกาคามีมรรค มัน
ยกขึ้นๆ มรรค ๘ มันมา มันส่งเสริมกันมา เห็นไหม โสดาปัตติมรรค สภิกาคามีมรรค
อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค

ไอ้ที่คิดว่าตัวเองแยกแล้วก็ไปโสดาปัตติมรรค แล้วพอโสดาปัตติมรรคแล้ว
มันก็ไปรู้เรื่องคนอื่น มันก็ไปเห็นแสงสว่าง มันไปรู้อะไรนั้นนะ มันเป็นของชั่วคราว
มันเกิดขึ้นจากความเพียร ความวิริยะอุตสาหะ แต่เราไม่รู้จักประคอง ไม่รู้จักดูแลให้จิต
มันพัฒนาขึ้นมาให้มันถูกต้องดีงาม

เราเป็นชาวพุทธ เราก็นั่งสมาธิภาวนากัน ทำสมาธิทำไม สมาธิเพื่อรู้วาระจิต คนนั้น สมาธิเพื่อเห็นเทวดา สมาธิ

นั่นไง นั่นนะออกนอกเรื่องนอกราวไปหมดแล้ว เวลาทำสมาธิ เป็นสมาธิ เหมือนกัน เวลาทำสมาธิมาแล้วอีลุ่มๆจุกๆ แฉก ลงไปห้วยหนองคลองบึง ไปนุ่น ออกทะเล ไปเลย

แต่ครูบาอาจารย์กรรมฐานเราทำให้ทำสมาธิ ทำสมาธิแล้ว จิตให้มันสงบ มีความสุข มีความระงับ มีความสุขแล้วก็พยายามฝึกมัน ใช้วิปัสสนา ใช้ปัญญา ปัญญา เพื่อรู้แจ้ง ปัญญาเพื่อแทงทะลุวิชชา แทงทะลุกับความไม่รู้ของเรา นี่กรรมฐานเขา สอนอย่างนี้

เขาไม่ได้ออกไปลงห้วยหนองคลองบึง แล้วก็ออกทะเลไปเลย แล้วกลับมา ชี้ ไปสภิกขาคามีทีหนึ่ง...โอโฮ! ภูนี้เจ็บตับ

จะนั้น เวลาอันนั้นจบไปแล้ว เพียงแต่เวลาถามมา แล้วมาเคลียร์ปัญหากัน เวลาถามมา พอพิจารณาแล้วมันถึงเข้าใจ อ้อ! เพราะปฏิบัติมาอย่างนี้ มีความเห็น อย่างนี้ แล้วคิดอย่างนี้ ถึงจะให้ชี้ไปทางนั้นไปทางนี้ คิดว่าตัวเองจะก้าวหน้าต่อไป

สุดท้ายแล้วข้อที่ ๔ ตอนนี้มีสมาธิ จับกายได้ก็ไม่มีปัญญา เวลาปัญญามัน พุง ปัญญามันแยกแยะ มันก็จับกายไม่ได้

สุดท้ายจบ จบลงอย่างนี้ไง จบโดยที่ว่า สุดท้ายแล้วก็จับต้นชนปลายไปไม่ถูก สุดท้ายแล้วมันก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วทำอย่างไรต่อ

ที่นี้ทำอย่างไรต่อ อันนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนา เพราะนักปฏิบัติเราทุกคนจะถามว่า ผมก็ทำอย่างนั้น ดิฉันก็ทำอย่างนี้ แล้วทำไมมันไปไม่ได้

มันไปไม่ได้ มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีของคน ถ้าคนมีอำนาจวาสนา ขิปปาภิัญญา ปฏิบัติได้ง่ายรู้ง่าย แต่ของเรา เราปฏิบัติยาก แล้วมันยังรู้ยากอีก มันยังไม่ได้ เราก็คงต้องมีสติมีปัญญาเพื่อรักษาไว้ ให้มันถูกทางไว้ อย่าให้มันแฉลบ อย่าให้มันออกนอกกลุ่มนอกรทาง แล้วพยายามทำของเรา เพราะเราสร้างอำนาจวาสนามาเท่านี้

อย่างเช่นกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ระยะทางเท่าไร แต่หลวงปู่มันท่านมีเงิน ท่านสามารถซื้อตัวกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ได้

ไอ้ของเราไม่มีเงินนะ เราก็ซื้อไปสระบุรี กรุงเทพฯ-เชียงใหม่มันไปไม่ได้ ไปได้แค่สระบุรี แล้วก็พยายามไปหางานทำที่สระบุรี แล้วก็ซื้อตัวต่อ สระบุรีไปนครสวรรค์ นครสวรรค์ก็ขึ้นไปพิษณุโลก เราก็ทำของเราไป เพราะเราไม่มีเงินจะซื้อตัวกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ เราไม่มีวาสนาทำได้อย่างนั้น เราก็ซื้อตัวของเราไปนะ ซื้อไปพักตามข้างทางไป หาเงินหาทองต่อเนื่องไป เราก็พยายามทำของเราไป นี้พูดถึงอำนาจวาสนาของคน

ถ้าปฏิบัติง่ายรู้ง่ายมันก็ดีของมันไป ถ้าปฏิบัติไม่ได้ ทำให้รู้ ให้เข้าใจ ไม่ใช่ทำให้เสร็จ บางคนรีบ ภาวนาเป็นอย่างนั้น สติปัฏฐาน ๔ ก็ทำจับๆ เสร็จแล้ว เสร็จแล้ว ทำอย่างไรต่อ

เสร็จแล้วเอ็งเอากลับบ้านไป สติปัฏฐาน ๔ ของเอ็ง เอ็งเอากลับบ้านไป ไม่เกี่ยวกับคนอื่น

เขาทำสติปัฏฐาน ๔ เขามาเพื่อให้จิตมันฝึกหัด ให้จิตมันเป็นสมาธิ ให้จิตมันพิจารณา ให้มันเข้าใจ พอเข้าใจมันก็สำรอก มันกายตัวของมัน คายความสังโยชน์ คายกิเลสตัณหาในตัวของมัน ถ้ามันกายของมัน มันก็เป็นสันทิฎฐิโก มันก็เป็นปัจฉัตถัง มันก็รู้ท่ามกลางหัวใจนั้น

ไม่ใช่ทำๆ เสร็จ สติปัฏฐาน ๔ เสร็จเลย ส่งครู แล้วครูให้คะแนน แล้วครูให้คะแนนแล้วกิเลสเอ็งหลุดใหม่ เห็นใหม่ นี่ทำให้เสร็จไง คือทำให้เหมือน ทำให้จบ เขาสอนกันนะ วิธีการอย่างนั้นๆ แล้วก็ทำอย่างนั้นๆ แล้วทำอย่างไรต่อ เสร็จแล้วทำอย่างไรต่อ ทางโลกเขาเป็นอย่างนั้น

แต่ธรรมไม่ใช่ ธรรม มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของจิต จิตหยาบ จิตกลาง จิตละเอียด จิตของคนมันสร้างอำนาจวาสนามาแตกต่างกัน พันธุกรรมของมันไม่เหมือนกัน มันสำรอกมันกายแตกต่างกัน ฉะนั้น ถ้าเราทำถูกต้องตั้งงามแล้วเราก็พยายามทำของเราให้อยู่ในร่องในรอย แล้วพยายามของเรา ทำให้รู้จริง

ทำให้รู้จริง ไม่ใช่กิเลสให้ทำ กิเลสมันอยากได้อะยากดี กิเลสมันก็ให้ทำ กิเลสมันก็ทำให้ ทำให้เสร็จแล้ว ทำแล้วกึ่งๆ พองๆ ขึ้นมา บังเอิญตอนนี้เราก่อสังคมา กิเลสบอก เออ! มีพระองค์หนึ่งมันเซ่อๆ มันชอบตอบธรรมะ ก็เลยถามมันว่า ซีเลย ให้มันซีไปสภิกาคามี ซีอย่างไร ไอ้เซ่อๆ ก็ซีเลยนะ สภิกาคามีไปทางนั้น นี่ไง เพราะเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ เราทำของเราอย่างนั้น

ถ้ามีหลักมีเกณฑ์นะ ทำสิ่งใดก็แล้วแต่ มันเป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์กับชาวพุทธ เป็นประโยชน์กับสังคม เป็นประโยชน์กับทุกๆ คน ความเป็นประโยชน์ใด เป็นประโยชน์

ธรรมของหลวงปู่มั่น ประโยชน์ใดที่ไม่มีโทษ บุญที่ไม่มีโทษ คุณที่ไม่มีโทษ นั้นเป็นบุญที่สุด สิ่งที่ไม่มีโทษเป็นประโยชน์ล้วนๆ หลวงปู่มั่นท่านสอนอย่างนั้น ให้ทำอย่างนั้น ให้เป็นประโยชน์ที่ไม่มีโทษ เป็นประโยชน์สูงสุด เอวัง